

[Startpagina](#) > ... > [Uw Rechten](#) > [Slachtoffers Van Strafbare Feiten](#) > [Rechten Van Slachtoffers – Per Land](#) > 2 - De aangifte van een misdrijf en mijn rechten tijdens het onderzoek of het proces

2 - De aangifte van een misdrijf en mijn rechten tijdens het onderzoek of het proces

Hoe geef ik een misdrijf aan?

Als u het slachtoffer bent geworden van een misdrijf, kunt u aangifte doen bij:

- elk politiebureau en elke politiefunctionaris;
- elke dienst van het openbaar ministerie;
- elke rechtbank van eerste aanleg.

U kunt zowel mondeling als schriftelijk aangifte doen. Bij een mondelinge aangifte stelt de instantie waarbij u aangifte doet, een proces-verbaal op. Op uw verzoek ontvangt u een schriftelijke bevestiging van uw aangifte. Ook iemand anders kan aangifte voor u doen zonder bijzondere machtiging daarvoor.

In de meeste deelstaten (*Länder*) biedt de politie tevens de mogelijkheid online aangifte te doen via de functie “internetwacht” (*Internetwache*) of “onlinewacht” (*Onlinewache*).

In uw aangifte moet u uw identiteit opgeven en vermelden hoe en waar u bereikbaar bent voor nadere inlichtingen en het ontvangen van een dagvaarding om voor de rechtbank te verschijnen. Verstrekt u uw persoonsgegevens liever niet, bijvoorbeeld omdat u zich bedreigd voelt, geef dit dan zo snel mogelijk door aan de instantie waarbij u aangifte doet. Die kan dan nagaan of het eventueel volstaat om te vermelden dat u bereikbaar bent op een ander adres, bijvoorbeeld van een advocaat of een slachtofferhulporganisatie.

Wat de inhoud van uw aangifte betreft is het van belang dat u in uw verklaring alles vermeldt wat u weet over de verdachte(n) en het misdrijf, zodat de politie en het openbaar ministerie uw verklaringen kunnen checken en een vooronderzoek kunnen starten.

In beginsel is de aangifte van een misdrijf niet aan enige termijn gebonden. Wel is het zo dat bepaalde strafbare feiten, zoals verbaal geweld en huisvredebreuk, alleen maar kunnen worden vervolgd als er aangifte van is gedaan. De aangifte moet binnen drie maanden nadat u het misdrijf en de identiteit van de dader hebt vastgesteld, schriftelijk worden ingediend bij een rechtbank van eerste aanleg, het openbaar ministerie of de politie. De identiteit van de dader van het misdrijf wordt geacht genoegzaam bekend te zijn als hij of zij als individu kan worden aangewezen. Het is dus niet verplicht zijn of haar naam te kennen. De instantie waarbij u uw verklaring aflegt, zal u vertellen of er aangifte moet worden gedaan. Het is overigens wel zo dat de misdrijven zelf kunnen verjaren en dan ook niet meer kunnen worden vervolgd. Van verjaring is echter pas na meerdere jaren sprake, waarbij de exacte termijn afhangt van het misdrijf.

Hoe kom ik er achter wat de stand van zaken is?

Het is verstandig om het dossiernummer bij de hand te houden, als u hiervoor contact opneemt met de betreffende instantie(s). Het dossier is er dan makkelijker en sneller uit te lichten, zodat u sneller antwoord krijgt.

De instantie waarbij u aangifte hebt gedaan kent een dossiernummer hieraan toe – in de regel is dat in eerste instantie een politiedossiernummer. Met deze referentie bij de hand kunt u vragen hoe de politie uw dossier behandelt en eventueel aanvullende informatie verstrekken. Wanneer de zaak aan het openbaar ministerie wordt overgedragen, kunt u de politie of het openbaar ministerie het dossiernummer van deze instantie vragen, dat een ander nummer is dan dat van de politie.

Als u het dossiernummer niet weet, kunt u in uw verzoek het beste uw persoonlijke gegevens en – voor zover bij u

bekend – de naam van de verdachte vermelden

Kom ik in aanmerking voor rechtsbijstand (tijdens het onderzoek of tijdens het proces)? Onder welke voorwaarden?

In de volgende gevallen bestaat het recht op kosteloze juridische hulp of op rechtsbijstand.

Indien uit de omstandigheden blijkt dat u mogelijk niet in staat bent uw rechten tijdens het verhoor uit te oefenen, kan u op kosten van de staat een advocaat worden toegewezen die optreedt als getuige tijdens het verhoor.

Indien u als burgerlijke partij mag optreden, kan in bepaalde gevallen – met name bij ernstige seksuele en geweldsmisdrijven – nog voordat de beslissing is genomen om een persoon voor een uitspraak naar een gerecht te verwijzen, een advocaat worden aangewezen om u op kosten van de staat te vertegenwoordigen. Indien deze voorwaarden voor het toewijzen van een advocaat niet zijn vervuld, hebt u recht op rechtsbijstand als benadeelde partij die mag optreden in de strafprocedure, en kunt u een verzoek indienen en hiervoor in aanmerking komen als u wegens uw financiële situatie niet in staat bent zelf de kosten van de procedure te dragen en evenmin in staat bent om naar de maatstaven van het recht zelf uw belangen voldoende te behartigen, of als dit redelijkerwijs niet van u kan worden verwacht.

Bij klachtdelicten, die het openbaar ministerie enkel op eigen initiatief vervolgt als dat in het algemeen belang is, kunt u tegen de verdachte een op bestraffing van hem of haar gerichte privaatrechtelijke vordering instellen als het openbaar ministerie het algemeen belang van strafvervolgning niet erkent en de verdachte op het moment van het delict 18 jaar of ouder was. U treedt dan in de plaats van het openbaar ministerie. Als particuliere aanklager kunt u de rechtbank die over de zaak beslist, om rechtsbijstand verzoeken. Deze bijstand wordt u verleend, als u wegens uw financiële situatie niet in staat bent zelf de kosten van de procedure te dragen en het waarschijnlijk is dat u in het gelijk wordt gesteld.

Kan ik aanspraak maken op onkostenvergoeding (voor deelname aan het onderzoek/het proces)? Onder welke voorwaarden?

Als u een verklaring als getuige aflegt bij het openbaar ministerie of een rechtbank, krijgt u een vergoeding voor uw reiskosten, voorgeschieden bedragen, verlies van tijd, ongemakken in verband met het voeren van uw huishouden of verlies van inkomsten, als u binnen drie maanden na het verhoor een verzoek hiertoe indient. Ook door de politie opgeroepen personen hebben mogelijk recht op een vergoeding; dit hangt af van het recht van de betrokken deelstaat.

Kan ik beroep instellen als mijn zaak wordt afgesloten voordat er een proces plaatsvindt?

Het openbaar ministerie kan om diverse redenen besluiten een zaak te seponeren.

U kunt schriftelijk beroep instellen tegen zo'n besluit. Als er voor u andere feiten of bewijzen aan het licht zijn gekomen, moet u die met zoveel woorden vermelden in het beroepschrift. Als het openbaar ministerie zijn besluit handhaaft, wordt de zaak onderzocht door het parket-generaal. In alle gevallen wordt een beslissing op uw beroep schriftelijk gegeven.

Als het openbaar ministerie en het parket-generaal weigeren de zaak voor de rechter te brengen, kunt u zich in sommige gevallen wenden tot de hoogste rechterlijke instantie van de betreffende deelstaat (*Oberlandesgericht* of *Kammergericht*) en een procedure instellen om een uitspraak af te dwingen. Het parket-generaal geeft in zijn beslissing uitdrukkelijk aan of zo'n procedure in uw geval toegestaan is. Voor deze procedure gelden overigens wel strikte termijnen en regels. Het verzoek moet worden ondertekend door een advocaat en u moet de kosten betalen, als u niet in het gelijk wordt gesteld.

Kan ik betrokken worden bij het proces?

Als u getuige bent, gaat uw deelname aan het proces niet verder dan uw verklaring. Zodra die is afgerond, bent u

vrij om de rest van het proces bij te wonen als toeschouwer, maar u kunt er niet meer aan deelnemen.

Als u zich burgerlijke partij hebt gesteld, hebt u het recht het proces bij te wonen en kunt u, net als het openbaar ministerie, verzoeken – met name om onderzoeksmaatregelen – doen, vragen stellen en opmerkingen maken. In deze hoedanigheid hebt u tevens de mogelijkheid om een slotpleidooi te houden.

Als u zich burgerlijke partij hebt gesteld, kunt u in het kader van de strafprocedure schadevergoeding of smartengeld eisen van de dader van het misdrijf. In deze hoedanigheid bent u eveneens gerechtigd om aan het proces deel te nemen. U hebt echter niet de andere procedurele rechten van een burgerlijke partij.

Wat is mijn officiële rol binnen het rechtsstelsel? Valt deze rol mij automatisch toe of kan ik kiezen om bijvoorbeeld op te treden in de hoedanigheid van slachtoffer, getuige, burgerlijke partij of particuliere aanklager?

Tot de afronding van het onderzoek hebt u, als slachtoffer van een misdrijf, in de eerste plaats de hoedanigheid van getuige in de strafprocedure. U kunt op elk moment contact opnemen met de betreffende instanties, bewijs overleggen en aanvullende informatie verstrekken. Slachtoffers van misdrijven die in het wetboek van strafvordering worden aangeduid als “benadeelde partijen”, genieten bepaalde rechten die verder gaan dan de algemene rechten van getuigen, zoals het recht om te vragen of de verdachte in hechtenis wordt gehouden, onder bepaalde voorwaarden het recht om het dossier in te zien of bepaalde informatie daaruit te verkrijgen (zie ook hieronder) en het recht om de bijstand van een advocaat in te roepen of zich door een advocaat te laten vertegenwoordigen.

Indien u als benadeelde partij mag optreden, kunt u zelf beslissen of u zich al dan niet daadwerkelijk in de procedure wilt mengen. Het is eveneens aan u om te beslissen of u als burgerlijke partij bij de strafprocedure schadevergoeding of smartengeld wilt eisen.

Wat zijn mijn rechten en plichten in deze hoedanigheden?

Als getuige hebt u bij uw verhoor de volgende rechten:

- u kunt weigeren te getuigen. als u getrouwd of verloofd bent (geweest) met de verdachte (met inbegrip van een geregistreerd partnerschap tussen personen van hetzelfde geslacht) of als u een naaste verwant of aanverwant van deze persoon bent;
- u kunt weigeren vragen te beantwoorden als uw antwoord kan leiden tot strafvervolgning van uzelf of naaste familieleden;
- vragen die uw eer of persoonlijke levenssfeer kunnen aantasten, mogen enkel worden gesteld als ze absoluut noodzakelijk zijn;
- u kunt u laten vergezellen door een vertrouwenspersoon, tenzij diens aanwezigheid het doel van het onderzoek in gevaar brengt;
- u kunt u laten vergezellen door een advocaat;
- als u niet in staat bent uw rechten zelf uit te oefenen, kan onder bepaalde voorwaarden op kosten van de staat een advocaat worden aangewezen om u tijdens het verhoor bij te staan;
- als u het Duits onvoldoende beheerst, moet er een tolk worden ingeschakeld om u tijdens uw verhoor bij te staan;
- u hebt recht op onkostenvergoeding (zie hierboven onder de vraag “Kan ik aanspraak maken op onkostenvergoeding?”).

Uw voornaamste plichten als getuige:

- u bent verplicht de waarheid te spreken. Dat houdt tevens in dat u in uw verklaring alles moet vermelden wat relevant voor de zaak kan zijn. Elke opzettelijk onjuiste verklaring voor een rechtbank is strafbaar en wordt doorgaans bestraft met een vrijheidsstraf. Een getuige die onjuiste verklaringen aflegt, kan zich tevens schuldig maken aan andere strafbare feiten, zoals valse beschuldigingen of belemmering van de rechtsgang.

U moet voor het verhoor verschijnen als u door het openbaar ministerie, de politie namens het openbaar ministerie of een rechtbank bent gedagvaard of opgeroepen.

Kan ik tijdens het proces een verklaring afleggen? Onder welke voorwaarden?

Als u als getuige wordt opgeroepen om bij het proces te verschijnen, moet u een verklaring afleggen behoudens de gevallen waarin u kunt weigeren te getuigen (zie hierboven de rechten en plichten van een getuige).

Als burgerlijke partij kunt u tijdens de procedure een verklaring afleggen (zie ook hierboven: “Kan ik betrokken worden bij het proces?”).

Welke informatie ontvang ik tijdens het proces?

Als benadeelde partij van een misdrijf kunt u op uw verzoek worden geïnformeerd over de uitkomst van de gerechtelijke procedure.

Heb ik toegang tot het procesdossier?

Als een misdrijf uw rechten heeft geschaad, kan een advocaat het dossier namens u inzien en het bewijs bestuderen, voor zover hij of zij kan onderbouwen dat dit een rechtmatig belang dient. In dit geval kunt u eveneens inlichtingen en kopieën van het dossier krijgen om u op de hoogte te stellen van de stand van zaken van de procedure. Indien u als burgerlijke partij mag optreden, hoeft u of uw advocaat geen rechtmatig belang aan te tonen om toegang te krijgen tot het dossier of informatie te krijgen.

Als u als benadeelde partij van een misdrijf niet door een advocaat wordt vertegenwoordigd, hebt u recht op toegang tot het dossier en kunt u op grond daarvan het dossier onder toezicht inzien.

Het recht op toegang tot het dossier of het verkrijgen van informatie daaruit kan in bepaalde omstandigheden worden geweigerd, bijvoorbeeld als dat het doel van het onderzoek in gevaar zou brengen. Het moet worden geweigerd, wanneer hogere rechtmatige belangen van de verdachte of andere personen zich daartegen verzetten. Tot de aanvang van het onderzoek in de procedure en na de definitieve beëindiging daarvan berust de beslissing om toegang tot het dossier te verlenen bij het openbaar ministerie of, bij gebreke daarvan, de rechtbank waaraan de zaak is voorgelegd.

■ Laatste update: 17/06/2025

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.